

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ BAŞKANI

MUHARREM KAYHAN'NIN

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ

TOPLANTISI AÇILIŞ KONUŞMASI

17 Eylül 2004
Antalya

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İrmak Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Märkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Maunoy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 **Faks:** (90-212) 249 13 50
Tel: (90-312) 468 10 11 **Faks:** (90-312) 428 86 76
Tel: (32-2) 736 40 47 **Faks:** (32-2) 736 39 93
Tel: (1-202) 776 77 70 **Faks:** (1-202) 776 77 71
Tel: (49-30) 28 878 6300 **Faks:** (49-30) 28 878 6399
Tel: (33-1) 426 516 40 **Faks:** (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: brsoffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayın konuklar, değerli üyeler, değerli basın mensupları,

Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yaz sezonunu izleyen bu dönemlerde, önümüze baktığımızda hep kalabalık bir gündem görürüz. Yine benzeri bir durumla karşı karşıyayız. Ancak bu kez farklı olarak, kısa vadeyle orta ve uzun vadenin birlikte düşünülmesi gereği, çok daha belirgin biçimde karşımızda duruyor ve bu da meseleleri biraz daha karmaşılaştırıyor.

Önümüzdeki döneme belirleyici rengini, hiç kuşkusuz AB ile müzakerelerin açılması verecek. Komisyon kararında da, siyasi zirveden çıkacak kararda da bazı nüanslı ifadeler, bazı geciktirme eğilimleri, hatta eskiler kadar önemli olmasa da bazı şartlar ortaya konabilir. Bunlara gerçi fazla ihtimal vermiyoruz ama, böyle olsa bile, eğer biz önümüzdeki günlerde, “zina tartışması”na benzer gereksiz, anlamsız olumsuzluklar yaratmazsak, bu tür yaklaşımlar tümüyle AB’nin ayıbı olacaktır ve müzakerelerin açılmasını nihai olarak engelleyecek bir yapı da taşımayacaktır.

Tüm ihtiyati kayıtlarımıza rağmen, esas olarak umutlu bir yaklaşım içindeyiz. Çünkü son dönemlerde Avrupa kamuoyundaki destekte hissedilir bir artış olduğunu izliyoruz. Üyesi bulunduğumuz, çalışmalarına katıldığımız çeşitli iş çevreleri örgütlerinde, her zaman görece olumlu bir tavır vardı. Ama onlarda da yakın zamanda, daha net ifadeler kullanılmaya başlandığını görüyoruz.

Örneğin UNICE’nin Temmuz ayında yayınladığı bildiriye “Türkiye’deki reformlardan memnuniyet duyulduğu, eksik kriterlerin karşılanması ile birlikte müzakerelerin hemen açılması gerektiği” biçiminde bir ifade yer alırken, bundan yaklaşık 15 gün sonra yayınlanan, Akdeniz Girişimci Konfederasyonları Birliği’nin bildirisinde, “Birlik, Avrupa-Akdeniz bölgesindeki politik istikrara ve ekonomik işbirliğine olumlu etkide bulunacağına inandığı Türkiye ile müzakerelerin açılmasını desteklemektedir” biçiminde, çok daha net ifadeler görmek mümkündür. Verheugen’in son Türkiye ziyaretindeki olumlu yaklaşımlarından önce de, özellikle siyasi kesimlerden çok sayıda olumlu duyum alındı, bunların bazıları kamuoyuna da yansdı.

Kuşkusuz bütün bu tablo, bizi yeniden düşünmeye sevk ediyor. Çünkü müzakere süreci gerçekten son derece zorlu ve karmaşık.

Müzakereler önce 31 başlık altında AB mevzuatının taranmasını ve sorunlu alanların belirlenmesini gerektiriyor. Sonra da her başlık altında müzakereler açılıyor, yürütülüyor ve kapatılıyor. Bu süreçte, aday ülkelerin müktesebatı üstlenme, uygulama ve yürürlüğe koyma şartları ile, deregasyonlar ve muhtemel geçiş dönemi düzenlemeleri üzerinde yoğunlaşıyor.

Asıl önemli nokta, bu müzakerelerin aynı anda birden fazla platformda sürdürülüyor olması. Çünkü aday ülke, üye ülkeler ile müzakere ederken, üye ülkeler de kendi aralarında tartışıyor. Avrupa Komisyonu tüm platformlarda uzlaştırıcı bir rol oynuyor. Üye ülkelerde, bu tartışmalardaki pozisyonlar, yerel ve bölgesel yönetimlerle, iş dünyası ve sendikalarla, muhalefet partileri ve toplumun diğer kesimleri ile müzakere edilerek saptanıyor.

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İrm Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Märkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Maunoy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 Faks: (90-212) 249 13 50 e-mail: tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11 Faks: (90-312) 428 86 76 e-mail: ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47 Faks: (32-2) 736 39 93 e-mail: bsloffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70 Faks: (1-202) 776 77 71 e-mail: usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300 Faks: (49-30) 28 878 6399 e-mail: info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40 Faks: (33-1) 426 516 99 e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Aday ülke, bu nedenle, sadece Brüksel’de değil, tüm üye ülke başkentlerinde çok ciddi lobi faaliyetlerinde ve diplomatik girişimlerde bulunmak zorunda. Katılım Anlaşması Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanacağı için, Komisyon Avrupa Parlamentosu’ndan da görüş almak zorunda. Müzakere pozisyonları tespit edilirken, küreselleşme süreci, Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası kuruluşlarla yürütülen görüşmeler de dikkate alınıyor.

Görüldüğü gibi, “Müzakere” sözcüğü, son derece ciddi hazırlığı gerektiren, çok zorlu bir süreci tanımlıyor. Türkiye’nin kendini bu sürece çok iyi hazırlaması, özellikle yeni üye olan ülkelerin farklı müzakere mekanizmalarını inceleme altına alması lazım. Müzakere için yapılacak hazırlığın da, müzakerenin de kapalı kapılar ardında gerçekleşmemesi şart. Müzakerelerde, ezici ağırlık ekonomi ile ilgili konularda olacağından, hükümetin iş dünyası ile çok yoğun bir işbirliğine girmesi gerekecek. Tabii, ayrıca, idari yapının gözden geçirilmesi ve iş dünyası ile diğer bazı sivil toplum kuruluşlarının katılımını da öngören yeni bir kurumsal yapılanmaya gidilmesi zorunlu olacak. TÜSİAD da bu sürece ayak uydurmak üzere çalışmalarını başlatmış durumda.

Kuşkusuz, iyi seçilmiş hedefleri olmayanlardan iyi müzakere yapmaları beklenemez. Başarılı bir müzakereyi belirleyecek en önemli faktör, müzakereye konu alanlarda bir stratejinin olmasıdır.

Biraz daha açmak gerekirse, Türkiye’nin sektörel ve bölgesel bağlantıları iyi düşünülmüş bir sanayi stratejisi olmazsa, müzakerelerde pozisyon alma çabalarının kaotik bir manzara yaratması kaçınılmaz olacaktır. Aynı şey, AB ile müzakerelerin en zorlu alanlarından biri olan tarım için de geçerlidir. Tarımını yeniden yapılandıracak bir stratejiden yoksun olarak müzakere masasına oturacak bir Türkiye’nin çok şey kaybedebileceğine inanıyoruz.

Değerli üyeler,

İki yıl önce ekonomide hazır bir gündem vardı. Yaratıcı bir şeyler söylemeye yapmaya ihtiyaç yoktu. Elinizdeki gündemi iyi takip ederseniz Türkiye stabil bir konuma gelecekti ki bu da oldu. Artık “zorunlu hareketler”in sonuna geldik. Şimdi hükümetin, Türkiye’yi, gelişmiş ülkeler arasında yer alma hedefine yaklaştıracak, yenilikçi, yaratıcı, mikro bazda ayrıntılara giren bir gündem oluşturmaya ve bunu yönetmeye ihtiyacı var.

Burada sözünü ettiğimiz şey, çok açıktır ki, sadece bir AB üyeliği meselesi değildir. Türkiye’deki işsizliğin düzeyi, işgücüne katılmak üzere olan ve henüz kendileri için açılmış istihdam alanları bulunmayan kalabalık genç nüfusumuzun yaklaşan baskısı, gerçek gündemin ne olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Bu vesile ile, hükümetin bir süredir sözünü ettiği “3 yıllık program” çalışmalarında da benzeri bir perspektifle ve özel sektörle yakın işbirliği içinde hareket etmesi gerektiğini söylemeden de geçmeyelim.

Bu sadece ekonomik bir mesele de değil. Siyasal ve sosyal boyutlarıyla birlikte ele alınması gereken bir mesele. Örneğin, ekonomi ve sanayideki yeni gelişme eğilimlerinin yarattığı ihtiyaçlara göre, gençlerimizin bilgi ve becerilerini geliştirmek zorundayız. Bu o kadar acil bir konu ki, hükümet hemen

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İrm Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Märkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Maunoy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 Faks: (90-212) 249 13 50 e-mail: tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11 Faks: (90-312) 428 86 76 e-mail: ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47 Faks: (32-2) 736 39 93 e-mail: bsloffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70 Faks: (1-202) 776 77 71 e-mail: usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300 Faks: (49-30) 28 878 6399 e-mail: info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40 Faks: (33-1) 426 516 99 e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

yarın “12 yıl mecburi eğitim” demeli, hemen yarın, meslek okullarını sanayinin, hizmetlerin ve modern tarımın şu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için şöyle değiştiriyoruz diye ortaya çıkmalı.

Bazen, onyılların birikmiş sorunlarının hallini tek bir hükümetten bekleyerek haksızlık yaptığımız söyleyenler oluyor. Ancak şurası unutuluyor ki, hükümetler zaten bunları vaat ederek işbaşına geliyor. TÜSİAD olarak biz de, her hükümetten benzeri taleplerde bulunuyoruz, çünkü ülkenin halledilmesi gereken çok sorunu var.

Tüm hükümetlere kısa vadenin girdaplarından kendilerini kurtararak orta ve uzun vadeye bakmalarını, sorunları palyatif çözümlerle değil, cesur reformlarla, yapısal değişikliklerle çözmeye çalışmalarını anlattık. Bunu yaparken de, her zaman, bir sivil toplum örgütü olarak, muhtelif alanlardaki tüm bilgi, tecrübe ve birikimimizi ortaya koymaya hazır olduğumuzu söyledik.

Hükümetlerin artık, bürokrasiyle başbaşa verip tüm sorunların üstesinden geldiği dönemler çok geride kaldı. Sorunlara, sivil toplum kuruluşlarını da içine alan, onların uzmanlıklarından yararlanan kurumsal yapılar içinde daha kolay biçimde, daha etkin çözümler bulunuyor.

Yukarıda dile getirdiğimiz, müzakere süreci, sanayi ve tarım stratejileri, bölgesel ve sektörel konular, başta eğitim olmak üzere sosyal alanı ilgilendiren diğer meseleler hakkında TÜSİAD’ın kapsamlı çalışmaları ve yoğun hazırlıkları mevcut. Bunları paylaşma konusunda hiçbir çekingenliğimiz yok, aksine, Türkiye’nin yeni yapısını şekillendirmeye katkıda bulunma konusunda istekli ve ısrarlıyız.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İrm Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Märkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Maunoy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29	Faks: (90-212) 249 13 50	e-mail: tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11	Faks: (90-312) 428 86 76	e-mail: ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47	Faks: (32-2) 736 39 93	e-mail: bsloffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70	Faks: (1-202) 776 77 71	e-mail: usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300	Faks: (49-30) 28 878 6399	e-mail: info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40	Faks: (33-1) 426 516 99	e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org